

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sžsk/98/2019
Identifikačné číslo spisu: 5018200354
Dátum vydania rozhodnutia: 25.11.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:5018200354.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a JUDr. Aleny Adamcovej, v právnej veci žalobcu: X. L. J., bytom H.I. B. Č.. XX, Ž., právne zastúpeného JUDr. Mariánom Ďurinom, advokátom so sídlom Sibírska ulica č. 4, Bratislava, proti žalovanému: Ministerstvo obrany Slovenskej republiky, Ulica Kutuzovova č. 8, Bratislava, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 03. augusta 2018, č.: SEĽUZ-502-2/2018-OdSP, o kasačnej sťažnosti žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline zo dňa 27. júna 2019, č. k. 25Sa/30/2018-113, t a k t o

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline zo dňa 27. júna 2019, č.k. 25Sa/30/2018-113 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

I.

1. Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom zo dňa 27. júna 2019, č. k. 25Sa/3/2018-113 zrušil podľa § 190 ods. 1 písm. d/ a e/ zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) rozhodnutie žalovaného z 03. augusta 2018, č.: SEĽUZ-502-2/2018-OdSP a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Súčasne žalobcovi priznal úplnú náhradu trov konania.

2. Krajský súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovaného v spojení s rozhodnutím prvostupňového správneho orgánu preskúmal podľa tretej časti tretej hlavy Správneho súdneho poriadku, vec prejednal na verejnom pojednávaní (§ 107 ods. 1 písm. a/ SSP). Žalovaný preskúmaným rozhodnutím podľa § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 71/1967 Zb.“) odvolanie žalobcu zamietol a rozhodnutie Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia č. VÚSZ-XXXXXXXXXXXXXXXX/2018 z 11. júna 2018, ktorým nebol žiadateľovi priznaný výsluhový dôchodok podľa § 137 ods. 3 a § 38 ods. 1 zákona č. 328/2002 Z.z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 328/2002 Z.z.“) potvrdil.

3. Krajský súd mal z obsahu spisov a vyjadrení účastníkov konania za preukázané, že žalobca bol prepustený zo služobného pomeru profesionálneho vojaka na vlastnú žiadosť ku dňu 30. september 1992 rozkazom Ministerstva národnej obrany ČSFR č. 104 z 22. júna 1992 podľa § 26 ods. 1 písm. f/ zákona č. 76/1959 Zb. Na žiadosť žalobcu o výsluhový príspevok zo dňa 14. septembra 1992 Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia Praha priznal žalobcovi od 01. októbra 1992 rozhodnutím č. XXXXXXXXXXXXXXXX/2 z 27. októbra 1992 výsluhový príspevok, ktorý mu bol vyplácaný po dobu dvoch rokov od prepustenia zo služobného pomeru vo výške 30 % platu podľa § 33 ods. 1 písm. b/ zákona č. 76/1959 Zb. (od 01. októbra 1992 do 30. septembra 1994). Pre nárok na výsluhový príspevok a jeho výšku bola započítaná doba od 29. augusta 1977 do 30. septembra 1992 (od 29. augusta 1977 do 31. októbra 1989 v I. pracovnej kategórii, od 1. novembra 1989 do 30. septembra 1992 v II. pracovnej kategórii). Žalobca ku dňu prepustenia zo služobného pomeru vykonával službu v ozbrojených silách 15 ukončených rokov, celkom 15 rokov, 1 mesiac a 3 dni. O priznaní výsluhového príspevku bolo právoplatne rozhodnuté v roku 1992.

4. Dňa 24. mája 2016 bola VÚSZ Bratislava doručená žiadosť žalobcu z 23. mája 2016, doplnená dňa 22. júna 2016 a výzvou z 01. augusta 2016 o dvojnásobné započítanie obdobia od 1. septembra 1981 do 30. júna 1989 z dôvodu, že: Práca s týmito žiaričmi sa má pre účely výsluhového dôchodku posudzovať dvojnásobne“. Správne orgány oboch stupňov pred vydaním preskúmaného rozhodnutia žalovaného (č. SELUZ-502-2/2018-OdSP z 03. augusta 2018) vydali niekoľko rozhodnutí, s ktorými sa žalobca nestotožnil a trval na dvojnásobnom započítaní funkcie špeciálnej povahy, v období od 1. septembra 1981 do 31. októbra 1989, s mimoriadnym stupňom nebezpečnosti. Naposledy prvostupňový správny orgán žalobcovi výsluhový dôchodok nepriznal dňa 11. júna 2018 rozhodnutím č. VÚSZ-XXXXXXXXXXXXXXXX/2018. Pri rozhodovaní bol VÚSZ povinný sa riadiť dôvodmi skoršieho rozhodnutia odvolacieho správneho orgánu, ktorý mu uložil povinnosť:

1/ vysporiadať sa s námietkou o údajnom nesprávnom započítaní doby vojenskej služby od 01. septembra 1981 do 31. októbra 1989 s tým, že mal zistiť, či funkcia, ktorú žiadateľ v predmetnom čase vykonával, bola funkciou špecifickej povahy alebo mimoriadneho stupňa nebezpečenstva, a teda, či zakladá nárok na zvýhodnený zápočet,

2/ zistiť, v akom období a v akej výške poberal účastník konania príplatok za prácu v škodlivom prostredí,

3/ zistiť, či k poškodeniu zdravia účastníka konania, ktoré je dôvodom vzniku jeho invalidity, došlo v príčinnej súvislosti s odvolateľom vykonávanou prácou s rádioaktívnymi žiaričmi. Aby mohol VÚSZ zabezpečiť dokazovanie v intenciách odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho orgánu, konanie prerušil rozhodnutím z 5. decembra 2017. V rámci prerušeného konania požiadal o odborné vyjadrenie Vojenský ústav hygieny a epidemiológie Ministerstva obrany (VÚHE) k skutočnostiam uvedeným v 1. a 3. bode úloh uložených odvolacím orgánom, rovnako aj predsedu posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia VÚSZ. Po oboznámení sa so stanoviskom predsedu posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia VÚSZ z 10. januára 2018, správy od VÚHE z 15. januára 2018 spolu s doplňujúcim vyjadrením z februára 2018 sa prvostupňový správny orgán oboznámil aj s obsahom prepúšťacej správy z Univerzitetnej nemocnice Martin, klinika pracovného lekárstva a toxikológie z 11. mája 2018.

5. Po vykonanom dokazovaní krajský súd vyhodnotil preskúmané rozhodnutie žalovaného spolu s rozhodnutím prvostupňového správneho orgánu v časti ich odôvodnenia za formálne nesprávne, vydané bez presného a úplného zistenia skutočného stavu vecí a bez potrebných podkladov na rozhodnutie. Žalobca namietal nesprávnosť rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu z 11. júna 2018. Medzi účastníkmi konania zostalo sporným posúdenie doby vojenskej služby od 01. septembra 1981 do 31. októbra 1989 zistením, či funkcia, ktorú žalobca vykonával v predmetnom čase, bola funkciou špecifickej povahy alebo mimoriadneho stupňa nebezpečenstva, teda, či zakladá nárok na zvýhodnený zápočet a zistenia, či k poškodeniu zdravia žalobcu, ktoré je dôvodom vzniku jeho invalidity, došlo v príčinnej súvislosti s vykonávanou prácou s rádioaktívnymi žiaričmi. Poukázal na rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu z 05. decembra 2017 o prerušení konania a na 1/ dokazovanie vyžiadanim vyjadrenia Vojenského ústavu hygieny a epidemiológie MV SR a 2/ stanovisko predsedu posudkovej komisie sociálneho zabezpečenia VÚSZ k uvedenej problematike. V neposlednom rade

poukázal na 3/ prepúšťáciu správu z Univerzitnej nemocnice Martin, Klinika pracovného lekárstva a toxikológie z 11. mája 2018, ktoré správny súd nemohol považovať za dôkazný prostriedok preukazujúci odpoveď na spornú otázku v správnom konaní, či k poškodeniu zdravia žalobcu, ktoré bolo dôvodom vzniku jeho invalidity, došlo/nedošlo v príčinnej súvislosti s jeho prácou vykonávanou vo VÚ 6020. Prepúšťáciu správu považoval správny súd za bežnú prepúšťáciu správu z prvohospitalizácie žalobcu vzhľadom k potrebe kompletného prešetrenia zdravotného stavu a infúzneho preliečenia. Žalovanému, resp. prvostupňovému správne orgánu vytýkal, že mali vyzvať praktického lekára žalobcu (K. N. D.), aby poslal žalobcu na vyšetrenie k lekárovi s odbornou spôsobilosťou na výkon špecializovaných pracovných činností v špecializačnom odbore pracovné lekárstvo, v špecializačnom odbore klinické pracovné lekárstvo, klinická toxikológia alebo v špecializačnom odbore dermatovenerológia so sídlom v najbližšom k miestu pracoviska žalobcu, a to aj s presným popisom vykonávaných funkcií, za účelom stanovenia, či ide o funkciu špeciálnej povahy alebo mimoriadneho stupňa nebezpečenstva na určenie nároku na zvýhodnený zápočet, nakoľko príčinná súvislosť poškodenia zdravia s vykonávanou prácou s rádioaktívnymi žiaričmi môže stanoviť len lekár s odbornou spôsobilosťou na výkon špecializovaných pracovných činností určených v špecializačných odboroch. Túto problematikou mali správne orgány riešiť ako tzv. predbežnú (prejudiciálnu) otázku, od posúdenia ktorej závisí rozhodnutie vo veci, ktorá je predmetom správneho konania. Na jej vecné rozhodnutie však nie je príslušný správny orgán, pred ktorým prebieha dané správne konanie, ale iný správny orgán, prípadne súd. Ide teda o otázku, ktorá môže byť predmetom samostatného konania. Príslušný orgán o takejto otázke nerozhodol, konanie síce prerušil, ale následne si urobil úsudok o predbežnej otázke sám. Podľa názoru správneho súdu mal správny orgán konanie prerušiť a dať podnet inému orgánu na začatie konania o tejto otázke, následne mal správny orgán vyčkat' na rozhodnutie o predbežnej otázke. Ak takéto konania možno začať len na návrh účastníka, správny orgán ho mal vyzvať, aby takýto návrh podal. Len v prípade, ak by tak žalobca v určenej lehote neurobil, si mohol správny orgán urobiť úsudok o predbežnej otázke sám. Ak by príslušný správny orgán alebo súd o predbežnej otázke rozhodol inak, táto skutočnosť je dôvodom na obnovu konania alebo na zmenu, prípadne zrušenie rozhodnutia na základe preskúmania rozhodnutia v mimo dovolacom konaní. O otázke, ktorá by mala byť predmetom predbežnej otázky, je kompetentný rozhodnúť súd v občianskom súdnom konaní.

6. Správny súd ďalej uviedol, že správne orgány sa zamerali, resp. obmedzili len na podrobnú citáciu zákonných ustanovení o priznávaní výsluhových dôchodkov s konštatovaním, že príslušné orgány oprávnené povoliť zvýhodnený zápočet žalobcovi v rozhodnom období zvýhodnené započítanie nepriznali, čím bolo o zvýhodnenom započítaní (podľa žalovaného ako o predbežnej otázke) už rozhodnuté. Správne orgány poukazujú na veliteľské funkcie žalobcu, v celom konaní konštatovali, že žalobca bezprostredne nevykonával prácu s rádioaktívnym žiaričom, pričom bežný výkon a manipuláciou s rádioaktívnym žiaričom mohol vykonávať len dozimetrista. Žalobca pracoval v posudzovanom období vo vedúcej pozícii, jeho úlohou bolo okrem iného riadiť prácu postupného prečerpávania pohonných hmôt potrubím. Počas služobného pomeru mohol prichádzať do styku len s dozimetrom. Ten podľa žalovaného zdraviu škodlivý nebol. Funkciu dozimetristu (ktorý mohol jediný pracovať s kobaltovým žiaričom) žalobca preukázateľne nevykonával. Dokazovanie správnych orgánov tak bolo obmedzené len na uvedenie povinností, ktoré žalobca vykonávať mal. Ako to v skutočnosti v rozhodnom období bolo, však podľa názoru správneho orgánu správne orgány nezisťovali napriek tomu, že žalobca na preukázanie týchto skutočností žiadal vypočuť svedkov a kvôli objektívnemu a konkrétnemu posúdeniu tohto odslúženého obdobia v exponovanom prostredí rádioaktívneho žiarenia ustanoviť súdneho znalca. Účelom dokazovania v správnom konaní je zistiť čo najúplnejšie skutočnosti, ktoré sú nevyhnutné pre správny orgán k rozhodnutiu. V tejto súvislosti správny súd konštatoval, že žalovaný sa v odôvodnení napadnutého rozhodnutia dostatočným spôsobom nevysporiadal s námietkami žalobcu, ktoré boli obsahom odvolania. Za týmto účelom mal vykonať rozsiahlejšie dokazovanie.

7. Na základe zisteného skutkového stavu, posúdenia vo veci najpodstatnejších námietok žalobcu podľa § 191 ods. 1 písm. c/ a e/ SSP rozhodnutie žalovaného zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

8. O trovách konania rozhodol podľa § 167 ods. 1 a § 175 ods. 1 SSP tak, že žalobcovi priznal právo na náhradu trov konania.

II.

9. Proti rozsudku krajského súdu podal žalovaný v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť.

10. Namietal, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP).

11. V sťažnostnom bode I. poukázal na rozsudok krajského súdu, kde v bodoch 7 až 11 krajský súd konštatoval také zistenie skutkového stavu, ktoré bolo nedostačujúce na riadne posúdenie veci, pričom preskúmané rozhodnutie súčasne označil za nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť alebo nedostatok dôvodov.

V sťažnostnom bode II. uviedol dôvody, pre ktoré sa s rozsudkom krajského súdu nestotožňuje. Konkrétne poukázal na preskúmané rozhodnutie z 03. augusta 2018 rozhodnutie žalovaného a prvostupňového správneho orgánu; na obsah administratívneho spisu, z ktorého je zrejmé, že žalobca vo svojej žiadosti z 23. mája 2016, doručenej VÚSZ dňa 24. mája 2016 sa bez bližšej špecifikácie len deklaruje, že žiadosť je podávaná z dôvodu zabezpečenia nárokov výsluhového dôchodku voči VÚSZ a nároku zo starobného dôchodku voči Sociálnej poisťovni v Bratislave, ako aj v žiadosti - doplnenie z 22. júna 2016, žalobca jasne nevymedzil predmet správneho konania. Vo výzve - odpoveď z 1. augusta 2016 žalobca skonštatoval, že predložené žiadosti súvisia s priznaním výsluhového dôchodku, pričom v odvolaní z 12. septembra 2016 jednoznačne uviedol, že ide o priznanie výsluhového dôchodku. Žalobca teda žiadal priznať výsluhový dôchodok a nie inú dávku, ako napríklad starobný dôchodok alebo invalidný výsluhový dôchodok. Služobný pomer žalobcu ako vojaka z povolania skončil k 30. septembru 1992 na vlastnú žiadosť. Podľa § 33 ods. 1 písm. b/ zákona č. 76/1959 Zb. mu bol právoplatným rozhodnutím priznaný výsluhový príspevok od 1. októbra 1992 do 30. septembra 1994 po započítaní 15 ukončených rokov. Z výkazu dôb a kategórií funkcií (pracovných kategórií) rozhodných pre realizáciu kádrových opatrení, pre zabezpečenie peňažnými dávkami podľa zákona o niektorých služobných pomeroch vojakov a pre sociálne zabezpečenie, s ktorým žalobca 21. júla 1992 vyjadril svoj súhlas, čo osvedčil podpisom, vyplývajú doby občianskeho zamestnania, ako aj doby služby žalobcu v príslušnej kategórii. Výsluhový dôchodok, o ktorý žalobca požiadal za účinnosti zákona č. 328/2002 Z.z. bol prvýkrát upravený v zákone č. 114/1998 Z.z., žalobca však podľa zákona č. 328/2002 Z.z., ako aj podľa zákona č. 114/1998 Z.z. nesplnil podmienky na priznanie ním požadovanej dávky výsluhového zabezpečenia - výsluhového dôchodku, a to z dôvodov uvedených tak v rozhodnutí VÚSZ č. VÚSZ-XXXXXXXXXXXXXXXX/2018 z 11. júna 2018, ako aj v rozhodnutí z 3. augusta 2018.

12. V ďalšom sťažnostnom bode správneho súdu vytýkal, že neakceptoval fakt, a to ani sa riadne nevysporiadal v napadnutom rozsudku s tou skutočnosťou, že žalobca skončil služobný pomer pred účinnosťou zákona č. 114/1998 Z.z. a že v rozhodnom období vykonával veliteľskú funkciu, čo je významnou skutočnosťou, nakoľko podľa opisu činností žalobca neprichádzal bezprostredne do kontaktu s rádioaktívnym materiálom. V uvedenej súvislosti poukázal na písm. c/ prílohy 1 k Rozkazu ministra národnej obrany ČSSR č. 1/1976 - Okruh funkcií osobitnej povahy alebo osobitného stupňa nebezpečnosti do okruhu funkcií osobitnej povahy alebo osobitného stupňa nebezpečnosti, ktorých výkon sa kladie na úroveň služby výkonného letca, sa zaraďuje služba vojakov z povolania, ktorí po ustanovenú dobu vykonávali funkcie zahrňujúce bezprostredné práce s nebezpečnými bojovými trhavinami, otravnými a rádioaktívnymi látkami a pôvodcami obzvlášť nebezpečných nákaz, vymedzených vykonávacími predpismi. V prípadoch uvedených pod písm. b/ a c/ musí ísť výhradne o osoby, v ktorých pracovnej činnosti trvalo skutočne prevažujú (t.j. tvoria trvale viac ako 50 % ich činností) práce uvedeného charakteru a majú škodlivý vplyv na ich zdravie. Vzhľadom na okruh veliteľských funkcií, ktoré žalobca v rozhodnom období zastával (definované v rozhodnutí z 03. augusta 2018), ako aj pracovnú náplň týchto funkcií (doprava pohonných hmôt) nemohli pri pracovnej činnosti žalobcu trvale prevažovať práce s bojovými rádioaktívnymi látkami. Žalobca mal dohliadať a manažovať pracovníkov, ktorí bezprostredne prichádzali do kontaktu s rádioaktívnymi látkami a realizovať výcvik s predmetnou

činnosťou spojený, čo aj vyplýva z jeho výpovede do zápisnice na správnom súde, na obsah ktorého podrobne poukázal. V prípade, že by žalobca vykonával trvale funkcie zahrňujúce bezprostrednú prácu s nebezpečnými bojovými rádioaktívnymi látkami (t.j. tvoriace viac než 50 % jeho činnosti), museli byť tieto funkcie uvedené minimálne vo Výkaze dôb a kategórií funkcií (pracovných kategórií) rozhodných pre realizáciu kádrových opatrení, pre zabezpečenie peňažnými dávkami podľa zákona o niektorých služobných pomeroch vojakov a pre sociálne zabezpečenie, a to v časti „Zvýhodnene započítateľné doby“, čomu tak v predmetom prípade nie je.

13. V ďalšej časti kasačnej sťažnosti vysvetlil, že prácu s kobaltovým žiaričom mohol vykonávať len dozimetrista. Predmetné vyplýva aj z odborného vyjadrenia VÚHE z 26. februára 2018, z obsahu ktorého okrem iného vyplýva, že činnosti vkladania a vyťahovania vložky s rádioaktívnym izotopom mohol vykonávať len dozimetrista výhradne na rozkaz veliteľa skupiny pre sledovanie manžetového rozdeľovača. Iné osoby sa pri takejto činnosti mohli zdržiavať len vo vzdialenosti 2 metre od manipulačného miesta. Pracovať s rádioaktívnym izotopom mohli len odborne spôsobilé osoby, vybavené osobným dozimetrom, ktoré prešli lekárskou prehliadkou, v pravidelných intervaloch absolvovali dozimetrickú kontrolu, pričom veliteľ roty mal viesť o zistených dávkach záznamy v knihe ožiarených osôb.... Potvrdiť príčinnú súvislosť vykonávanej práce s rádioaktívnym žiaričom a trvalými zdravotnými následkami účastníka konania je možné len z výsledkov lekárskeho preventívneho prehliadok, vrátane výsledkov dozimetrie a monitorovanie osobných dávok jednotlivcov, ktoré orgánu verejného zdravotníctva neboli dostupné.

14. Pri posudzovaní nároku žalobcu na výsluhový dôchodok žalovaný postupoval správne. S rozhodnutím o nepriznaní výsluhového dôchodku nesúvisí ani v súlade s účinnými právnymi predpismi o sociálnom poistení. Rozhodnutia sú dostatočne zdôvodnené s aplikáciou právnych predpisov vzťahujúcich sa na uvedený prípad.

15. Žalovaný navrhol, aby kasačný súd zrušil napadnutý rozsudok krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Posúdenie existencie príčinnej súvislosti medzi uskladnením rádioaktívnych žiaričov a poškodením zdravia žalobcu s rozhodnutím o nepriznaní výsluhového dôchodku nesúvisí. Problematikou zvýhodneného zápočtu žalobcu, ako aj problematikou príčinnej súvislosti medzi poškodením zdravia žalobcu a ním vykonávanými veliteľskými funkciami sa žalovaný zaoberal výlučne z dôvodu, že v podanom odvolaní žalobca na tieto skutočnosti poukazoval. Za nutné považoval poukázať na fakt, že ani z dokladov predložených žalobcom nevyplýva, že by dôvodom jeho invalidity bolo údajné vykonávanie prác s rádioaktívnymi žiaričmi. K vykonávaniu prác s nebezpečnými (bojovými látkami) malo podľa tvrdenia žalobcu dochádzať v rokoch 1981 až 1992. Podľa názoru žalovaného ani vykonaním prípadného ďalšieho dokazovania na príslušnom špecializovanom pracovisku by sa v súčasnej dobe nedalo na základe dostupných údajov jednoznačne preukázať, že žalobca v rozhodnom období vzhľadom na svoje veliteľské funkcie vykonával v prevažnej miere bezprostredné práce s rádioaktívnymi látkami. Lekár s príslušnou odbornosťou by mohol len podmienene stanoviť prípadnú príčinnú súvislosť poškodenia zdravia s vykonávanou prácou s rádioaktívnymi žiaričmi. Jeho záver by však mohol mať význam len na prípadné splnenie podmienok na priznanie invalidného dôchodku, nie však výsluhového dôchodku. Dokazovanie realizované správnymi orgánmi pre účely priznania výsluhového dôchodku bolo napriek názoru správneho súdu nad rámec žalobcovej žiadosti o priznanie výsluhového dôchodku.

16. Záverom žalovaný poukázal na dokumenty žalobcu ako vedúceho pracovníka, v ktorých bolo jasne uvedené, s čím a s akým zariadením prichádzal do kontaktu. Sám žalobca sa v súdnom konaní priznal za preškoľovanie podriadených a výcvik v pravidelných časových intervaloch, za čo sám zodpovedal a tomu prináležali aj jeho kompetencie, vzhľadom na náročné prostredie, v ktorom pracoval a riadil podriadených. Preto zapieranie, že si nebol nebezpečenstva v tom čase vedomý, rozhodne neobstojí. Bol to práve žalobca, ktorý podľa jeho vyjadrení viedol výcvik, čo značí, že práve on bol najpovolanejší, ten, ktorý ovládal predpisy týkajúce sa manipulácie s kobaltovým žiaričom.

17. Vzhľadom na uvedené, žalovaný uzavrel, že sú dané dôvody kasačnej sťažnosti podľa § 440 ods. 1 písm. g/ SSP a navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil rozsudok a vec mu vrátil na ďalšie

konanie.

III.

18. Žalobca sa ku kasačnej sťažnosti žalovaného vyjadril písomne dňa 28. augusta 2020. Kasačnú sťažnosť žalovaného považoval za bezdôvodnú a navrhol, aby odvolací súd kasačnú sťažnosť zamietol podľa § 461 SSP.

19. Žalobca sa nestotožňuje s názorom s mylným názorom žalovaného, že by čestné vyhlásenia žalobcových svedkov v správnom konaní boli bezcenné, bezvýznamné a že by nemali žiadny význam, resp., že ich predpisy správneho práva nepoznajú.

20. Bolo omylom správneho súdu, ktorý sa pri aplikácii práva iba mechanicky spoliehal na zistený skutkový stav, bez vykonania dokazovania, bez vypočutia autentických svedkov. Dôkazné argumenty žalovaného boli slabé, nehodnoverné a nepresvedčivé, poskytnuté oba z druhej ruky, preto boli vyvedené nesprávne právne závery. Za potrebné považoval zdôrazniť, že v konaní pred Najvyšším súdom SR má byť náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo zisteného skutkového stavu boli vyvedené, prípadne, ak sa má predložiť dôkaz, najvyšší súd od žalovaného vynúti.

21. Konanie žalovaného vykresľuje aj dobu, kedy žalobcovi bezprostredne nadriadení vojenský velitelia v rokoch 1981 až 1989 výrazne podceňovali prácu a manipuláciu s rádioaktívnymi žiaričmi, ktoré podľa dostupných informácií a dokumentov boli veľmi nebezpečné pre ľudský organizmus. Žalobca bol s rádioaktívnymi žiaričmi v denno - dennom styku 100 % služobného času a je jasný dôvod na kladné vybavenie jeho žiadosti.

22. Vyjadrenie žalobcu zo dňa 28. augusta 2020 bolo žalovanému doručené dňa 28. septembra 2020.

IV.

23. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd kasačný (§ 11 písm. g/ SSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu z dôvodov a v rozsahu uvedenom v kasačnej sťažnosti (§ 453 ods. 1,2 SSP) postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a po jej preskúmaní dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná.

24. Podľa § 2 ods. 1 SSP, v správnom súdnictve poskytuje správny súd ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

25. Podľa § 2 ods. 2 SSP, každý, kto tvrdí, že jeho práva alebo právom chránené záujmy boli porušené alebo priamo dotknuté rozhodnutím orgánu verejnej správy, opatrením orgánu verejnej správy, nečinnosťou orgánu verejnej správy alebo iným zásahom orgánu verejnej správy, sa môže za podmienok ustanovených týmto zákonom domáhať ochrany na správnom súde.

26. Podľa § 135 ods. 1 SSP, na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy.

27. Podľa § 177 ods. 1 SSP, správnu žalobou sa žalobca môže domáhať ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy.

28. Predmetom konania o kasačnej sťažnosti v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým postupom podľa § 191 ods. 1 písm. d/ a e/ SSP zrušil rozhodnutie žalovaného a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Žalovaný týmto rozhodnutím zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil prvostupňové správne rozhodnutie Vojenského úradu sociálneho zabezpečenia vo veci zamietnutia žiadosti o výsluhový

dôchodok.

29. Podľa § 38 ods. 1 zákona č. 328/2002 Z.z. v znení v rozhodnom období policajt a profesionálny vojak, ktorému sa skončil služobný pomer, má nárok na výsluhový dôchodok, ak služobný pomer trval najmenej 25 rokov.

30. Podľa § 137 ods. 1 zákona č. 328/2002 Z.z. policajtovi, ktorého služobný pomer trval viac ako 15 rokov a pri skončení služobného pomeru nespĺnil podmienky priznania dávky výsluhového zabezpečenia podľa doterajších predpisov, sa prizná dávka výsluhového zabezpečenia podľa § 38 alebo 40, ak

a) o to policajt požiada najneskôr do šiestich mesiacov od účinnosti tohto zákona alebo

b) splnil podmienku veku rozhodnú pre nárok na starobný dôchodok podľa všeobecných predpisov o sociálnom poistení.

31. Podľa § 137 ods. 3 zákona č. 328/2002 Z.z. profesionálnemu vojakovi, ktorého služobný pomer trval viac ako 15 rokov a pri skončení služobného pomeru nespĺnil podmienky priznania dávky výsluhového zabezpečenia podľa doterajších predpisov, sa dávka výsluhového zabezpečenia podľa § 38 alebo 40 tohto zákona neprizná.

32. Podľa § 139 ods. 2 SSP v odôvodnení rozsudku uvedie správny súd stručný priebeh administratívneho konania, stručné zhrnutie napadnutého rozhodnutia, podstatné zhrnutie argumentov žalobcu a vyjadrenia žalovaného, prípadne ďalších účastníkov, osôb zúčastnených na konaní a zainteresovanej verejnosti, posúdenie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Ak správny súd zruší rozhodnutie orgánu verejnej správy a vráti vec na ďalšie konanie, je povinný v odôvodnení rozsudku uviesť aj to, ako má orgán verejnej správy vo veci ďalej postupovať. Správny súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

33. Podstata základného práva na súdnu a inú právnu ochranu plynúca z článku 46 Ústavy Slovenskej republiky je založená na tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na nezávislom a nestrannom súde. Tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy vykonáva.

34. Výklad a aplikácia zákonov je výlučným právom všeobecných súdov, pričom tento výklad nesmie byť arbitrárny a musí byť náležite odôvodnený. V tomto zmysle, rovnako aj každé rozhodnutie súdu musí byť odôvodnené a musí byť z neho dostatočne zrejmé, na základe čoho súd dospel ku konkrétnym záverom tvoriacim základnú obsahovú štruktúru odôvodnenia rozhodnutia.

35. Povinnosť všeobecných súdov svoje rozhodnutia riadne odôvodniť zákonom predpokladaným spôsobom plynúcim z § 139 ods. 2 predstavuje súčasť práva na spravodlivý proces.

36. K tomu najvyšší súd dáva do pozornosti aj ustálenú rozhodovaciu prax správnych súdov (napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 08. decembra 2010, sp. zn. 4Sžo/12/2010), podľa ktorej „Z odôvodnenia rozhodnutia všeobecného súdu musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej a preto odňatím možnosti konať pred súdom (denegatio iustitiae) je aj také porušenie práva na spravodlivý proces, kedy v hodnotení skutkových zistení súdom v napadnutom rozhodnutí absentuje určitá časť skutočností, ktoré vyšli v konaní najavo, ale súd ich náležitým spôsobom v celom súhrne posudzovaných skutočností nezhodnotil a riadne sa s nimi nevysporiadal. Rozhodnutie všeobecného súdu musí obsahovať dostatok skutkových a právnych záverov, pričom tieto závery nesmú byť totiž svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené.“

37. Akýkoľvek nedostatok alebo neadekvátnosť v odôvodnení môže viesť k neplatnosti rozsudku z

formálnych dôvodov.

38. Rovnako najvyšší súd v tejto súvislosti poukazuje aj na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 22. októbra 2015, sp. zn. II. ÚS 675/2014-40, z ktorého vyplýva, že „súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (porov. v tomto zmysle IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, III. ÚS 32/07), najmä s ustanovením § 157 ods. 2 OSP (aktuálne § 139 ods. 2 SSP; pozn. súdu), v ktorom sú upravené náležitosti odôvodnenia. Povinnosť súdu v rámci riadneho procesného postupu (t. j. v zmysle procesnoprávných predpisov) zistiť správne a v dostatočnom rozsahu skutkový stav v nimi rozhodovanej veci (bez ohľadu na jej prípadnú náročnosť) a s tým spojená povinnosť riadne odôvodniť svoje rozhodnutie, obe vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy, sú jedny zo základných znakov ústavne aprobovaného postupu súdu a ochranou účastníkov konania pred svojvôľou súdu. Súčasťou procesných záruk spravodlivého rozhodnutia, resp. minimálnych garancií procesnej povahy je, ako už bolo uvedené, taktiež právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany ... . Rozhodnutie všeobecného súdu musí obsahovať dostatok skutkových a právnych záverov, pričom tieto závery nesmú byť svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené.“

39. Skutkové zistenia podľa obsahu spisov preukazovali, že rozhodnutím Vojenského úradu Sociálneho zabezpečenia Praha, číslo dávky: XXXXXXXXXXXXXXXX/2 zo dňa 27. októbra 1992 bol žalobcovi podľa § 33 zákona č. 76/1959 Sb. priznaný výsluhový príspevok od 1. októbra 1992 do 30. septembra 1994. Žalobca bol zo služobného pomeru vojaka z povolania prepustený Rozkazom MO-ČSFR č. 104 zo dňa 22. júna 1992 na vlastnú žiadosť po splnení prevzatého záväzku. Ku dňu prepustenia vykonával službu v ozbrojených silách pod dobu 15 rokov, 1 mesiac a 2 dni, t.j. 15 ukončených rokov. V administratívnom spise žalovaného č.: 234739/BA, zväzok 1 je založený: dávkový list, obsahom ktorého sú výkazy dôb a kategórie funkcií (pracovných kategórií rozhodných pre realizáciu kádrových opatrení, pre zabezpečenie peňažnými dávkami podľa zákona o niektorých služobných pomeroch vojakov a pre sociálne zabezpečenie vyhotovené Vojenským útvarom 6020 BS., spracované dňa 30. apríla 1986. Žalobca s obsahom výkazu súhlasil, čo vlastnoručným podpisom potvrdil dňa 4. mája 1986.

40. Pokiaľ žalobca tvrdil, že funkciu špecifickej povahy alebo mimoriadneho stupňa nebezpečenstva vykonával v období od 1. septembra 1981 do 31. októbra 1989 a tá má zakladať nárok na zvýhodnený zápočet, tak podľa zistení kasačného súdu z vložky k záznamu o služobných príjmoch na rok 1981-1982 vyplynulo, že túto vložku vyhotovila Vysoká vojenská škola Tylového a technického zabezpečenia Žilina), vložku na roky 1983-1989 vyhotovil Vojenský útvar 6020 D.) a na roky 1990 až do októbra 1992 Mestská vojenská správa Bratislava, resp. Vyššie doplnovacie veliteľstvo mesta Bratislavy.

41. Kasačný súd po oboznámení sa s obsahom listín a vyjadrení svedkov zistil nesúlad v tvrdeniach žalobcu a listinách založených v spisoch, ktorý spočíva v pôsobení žalobcu u vojenského útvaru 6020, kde mal pracovať s rádioaktívnym žiaričom. Podľa vložky k záznamu o služobných príjmoch u vojenského útvaru 6020 bol až od roku 1983, pričom zvýhodnený zápočet žiada aj za obdobie rokov 1981 a 1982, kedy záznam o jeho služobnom príjme vyhotovila Vysoká vojenská škola v Žiline.

42. Žalobca v správnej žalobe doručenej krajskému súdu tvrdil, že: „Na zvlášť nebezpečných prevádzkach, kde sa pracovalo s trhavinami, nebezpečnými výbušninami, rádioaktívnymi žiaričmi a pod. žalobca mal svoje služobné pracovisko situované priamo pri skladovaní nebezpečných rádioaktívnych žiaričov - vo svojej kancelárii. S týmito rádioaktívnymi žiaričmi denno-denne prichádzal do styku po dobu 8 rokov a dvoch mesiacov, a má nárok na 8 rokov a dva mesiace zvýhodneného zápočtu, t.j. posudzovať túto dobu dvojnásobne.“ Správne orgánu k rozhodnutiu vo veci žalobca predložil čestné vyhlásenia svedkov. Svedok X.. D. Q. (k vojenskému útvaru 6020 D. nastúpil v roku 1985 ako náčelník štábu). Potvrdil, že žalobca X.. E. J. bol jeho podriadený a medzi jeho funkčné povinnosti patrilo aj výcvik vojakov základnej služby a v zálohe k výstavbe a prevádzke poľného diaľkového potrubia PDP 100/150. Pri tomto výcviku bol používaný aj kobaltový žiarič, ktorého použitie riešil predpis PHM.3-2.

X.. J. mal tento žiarič osobne pridelený vzhľadom k tomu, že výcvik bol vykonávaný veľmi často, v podstate dvakrát do týždňa. Svedok X.. W. N. potvrdil, že žalobca mal v dobe jeho pôsobenia u VÚ 6020 osobne pridelený rádioaktívny žiarič, ktorý slúžil ako technická pomôcka pri výstavbe, prevádzke a demontáži poľného diaľkového potrubia PDP100/150. V dobe, kedy prebiehal výcvik, žiarič bol uložený v trezore u X.. J. v kancelárii. Z obsahu spisov kasačný súd zistil, že sa v ňom nachádzajú duplicitné vyhlásenia svedkov. Vyjadrenia svedka X.. D. Q. sú zo dňa 09. decembra 2016 a 03. júla 2018; vyjadrenia svedka X.. W. N. sú zo dní 12. decembra 2016 a 30. júla 2018. Z ich obsahu bolo preukázateľne zistené, že obsah čestných vyhlásení svedkov založených v súdnom spise z júla 2018 sú obsahu na 100 % totožné.

43. Pokiaľ žalovaný poukazoval na čestné vyhlásenia svedkov, ktorých žiadal v konaní vypočúť, kasačný súd uvádza, že čestné vyhlásenie je právny inštitút, ktorý nie je dôkazom, ale nahrádza dôkaz. Nejde o priame nahradenie dôkazu s účinkami ex lege, ale až na základe správnej úvahy správneho orgánu, ktorý môže čestné vyhlásenie pripustiť (rozhodnúť o jej pripustení) (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 10Sžo/207/2015 z 26. októbra 2016, sp. zn. 9So/173/2016 z 25. apríla 2018).

44. Zaradenie doby služby vojaka z povolania do I. a II. kategórie funkcií je vo výlučnej kompetencii MO SR, ktoré zodpovedá za údaje, ktoré poskytne správne orgánu, ktorý rozhoduje vo veciach nárokov žiadateľov o dávky výsluhového, resp. starobného dôchodku a sú pre tento správny orgán záväzné. Spôsob vedenia evidencie a zápisov do vložiek k záznamom o služobných príjmoch je upravený v Zbierke nariadení ministerstva národnej obrany. Vložky k záznamom o služobných príjmoch za roky 1981 do októbra 1989 a ani do októbra 1992, kedy bol služobný pomer vojaka z povolania ukončený na žiadosť žalobcu, neboli dostatočným podkladom pre dvojnásobné zápočty dôb v čl. ozbrojených silách.

45. Žalovaný v kasačnej sťažnosti polemizoval so záverom, že súdy mali nájsť odvahu sa zaoberať zoznamom práv uvedených v zákone napriek tomu, že príloha nariadenia vlády predstavovala iba typizovaný zoznam prác zaradených do preferovaných pracovných kategórií. Kasačný súd túto námietku nepovažoval za dôvodnú, keďže pre zaradenie do príslušnej pracovnej kategórie je podstatné, či určité práce patria alebo nepatria do tej-ktorej pracovnej kategórie. Zásady pre zadelenie zamestnania do druhej pracovnej kategórie sú uvedené v ust. § 14 ods. 3 zák. č. 100/1988 Zb. Sú to všetko zamestnania vykonávané v rizikovitom pracovnom prostredí, so škodlivými látkami, pričom tieto podmienky (škodlivosť a rizikovosť) musia mať dlhodobý charakter a musia prevažovať nad ostatnými prácami. Ministerstvá, v odboroch pôsobnosti ktorých sa vykonávajú práce, ktoré odôvodňujú zaradenie zamestnania do I. alebo II. pracovnej kategórie, vydávajú svojimi výnosmi rezortné zoznamy zamestnaní zaradených do I. a II. pracovnej kategórie. Pracujúcemu potom môže byť vykonávaná práca hodnotená v I. alebo v II. pracovnej kategórii, len keď názov zamestnania (funkcia), ktoré vykonáva a jeho číslo podľa kvalifikačného katalógu je uvedené v príslušnom rezortnom zozname, ktorý je záväzný tak pre orgány sociálneho zabezpečenia, ako aj pre všetky organizácie v pôsobnosti príslušného rezortu. Pri zmene zaradenia do preferovanej pracovnej kategórie (§ 18 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb.) sa započítava doba podľa nového zaradenia od začiatku jej preukázaného výkonu, ak je to výhodnejšie, inak od účinnosti výnosu, ktorým bola táto zmena vykonaná. Táto zásada však platí iba vtedy, ak deň, od ktorého sa priznáva dôchodok, spadá do obdobia účinnosti tohto výnosu.

46. Žalobca v priebehu celého konania tvrdil, že prevažnú časť doby služby pracoval s kobaltovým žiaričom. Krajský súd pravdivosť jeho tvrdení náležite nepreveril. Inak by vo výpovediach svedkov X.. W. N. a X.. D. Q. zistil pochybnosti v tvrdení, že žalobca pracoval s kobaltovým rádioaktívnym žiaričom 8 rokov a 60 dní. Svedok X.. D. Q. nastúpil ako náčelník štábu k vojenskému útvaru 6020 D. až v roku 1985. Potvrdil, že X.. J. mal tento žiarič osobne pridelený vzhľadom k tomu, že výcvik bol vykonávaný veľmi často, v podstate dvakrát do týždňa. Svedok X.. W. N. preberal funkciu po žalobcovi a celú pracovnú činnosť s kobaltovým žiaričom C60 dňa 30.10.1989. Žalobcom označení svedkovia bezprostrednú manipuláciu s kobaltovým žiaričom počas služobnej činnosti žalobcu u VÚ 6020 v D. preukázať nemohli, nakoľko so žalobcom v období jeho služby u VÚ 6020 súčasne nepôsobili.

47. Zvýhodnený zápočet doby služby povoľoval vo svojom rozkaze nadriadený na návrh náčelníka. Povoľený zvýhodnený zápočet služobnej doby sa zapisoval do evidenčného listu zvýhodnene započítateľnej služobnej doby vojaka z povolania. Takýto záznam však nie je súčasťou spisovej dokumentácie žalobcu. Podľa rozkazu MNO č. 17/1988 nárok na zvýhodnený zápočet doby služby mali vojaci z povolania, ktorí vykonávali funkcie zahŕňajúce bezprostrednú prácu s nebezpečnými výbušninami, nebezpečnými, chemickými, elektromagnetickým žiarením a pôvodcami zvlášť nebezpečných nákaz, najmä pri laboratórnych prácach, výrobe, manipulácii a pri pokusných prácach väčšieho rozsahu (vrátane pokusných prác s ultrazvukom) a kontrolách výroby a skúšania zariadení s použitím otravných a rádioaktívnych látok a pri činnosti vykonávanej s preukázanými chemickými, karcinogénmi alebo v prostredí s rizikom chemickej karcinogenity. Tieto ustanovenia sa vzťahovali výlučne na vojakov z povolania, ktorí vykonávali funkcie, v ktorých pracovnej činnosti trvalo prevažovali (to znamená tvorili trvalo viac ako 50 % ich činností) práce uvedeného charakteru, pokiaľ títo vojaci poberali za túto činnosť príplatky podľa predpisov o peňažných náležitostiach vojakov v činnej službe za viac než polovicu pracovných dní v kalendárnom roku. Zvýhodnené započítanie služobnej doby povoľoval vo svojom rozkaze nadriadený na návrh odborného náčelníka.

48. Kasačný súd v danej súvislosti dáva do pozornosti rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 341/07, v ktorom ústavný súd konštatuje: „Ústavný súd SR už v rámci svojej rozhodovacej činnosti konštatoval, že nevyhnutnou súčasťou rozhodovacej činnosti súdov zahŕňajúcej aplikáciu abstraktných právnych noriem na konkrétne okolnosti individuálnych prípadov je zisťovanie obsahu a zmyslu právnej normy uplatňovaním jednotlivých metód právneho výkladu...“.

49. Rozhodnutie všeobecného súdu pritom musí obsahovať dostatok skutkových a právnych záverov, pričom tieto závery nesmú byť totiž svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené. Akýkoľvek nedostatok alebo neadekvátnosť v odôvodnení môže viesť k neplatnosti rozsudku z formálnych dôvodov. Podľa nálezu Ústavného súdu ST I. ÚS 114/08 cit.: Odôvodnenie má obsahovať dostatok dôvodov a súčasne ich uvedenie má byť zrozumiteľné, súd je teda povinný formulovať odôvodnenie spôsobom, ktorý zodpovedá základným pravidlám logického, jasného vyjadrenia a musí spĺňať základné gramatické, lexikálne a štylistické hľadiská. Súd je povinný dôkazy navzájom si odporujúce hodnotiť a ďalej zdôvodniť, napr. prečo niektoré z nich pokladá za nevieryhodné, prečo niektoré odmietol vziať pri formulovaní rozhodnutia do úvahy, prípadne aj prečo sa niektorými návrhmi odmietol vôbec zaoberať.

50. Rovnako kasačný súd v tejto súvislosti poukazuje aj na Ústavný nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 22. októbra 2015, sp. zn. II. ÚS 675/2014-40, z ktorého vyplýva, že „súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (porov. v tomto zmysle IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS, III. ÚS 32/07). Povinnosť súdu v rámci riadneho procesného postupu (t. j. v zmysle procesnoprávných predpisov) zistiť správne a v dostatočnom rozsahu skutkový stav v nimi rozhodovanej veci (bez ohľadu na jej prípadnú náročnosť) a s tým spojená povinnosť riadne odôvodniť svoje rozhodnutie, obe vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy, sú jedny zo základných znakov ústavne aprobovaného postupu súdu a ochranou účastníkov konania pred svojvoľou súdu. Súčasťou procesných záruk spravodlivého rozhodnutia, resp. minimálnych garancií procesnej povahy je, ako už bolo uvedené, taktiež právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany ... . Rozhodnutie všeobecného súdu musí obsahovať dostatok skutkových a právnych záverov, pričom tieto závery nesmú byť svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené.“

51. Uvedenou problematikou sa už viackrát zaoberal aj Európsky súd pre ľudské práva, podľa ktorého z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993). Rovnako rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú (García Ruiz c. Španielsko z 21. januára 1999).

52. Správny súd sa vyššie uvádzanými zásadami súdneho konania dôsledne neriadil. Napriek tomu, že pred rozhodnutím o správnej žalobe sa opakovane prezentoval poškodením zdravia, ktoré je dôvodom vzniku jeho invalidity niekoľko rokov po ukončení vojenskej služby, žalobca nebol vyzvaný na predloženie lekárskeho posudku posudkového lekára sociálneho poistenia a nebolo zistené rozhodujúce prípadne zdravotné postihnutie, pre ktoré bol uznaný za invalidného podľa § 71 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení a od ktorého dňa. Žalovaný správny orgán dôvodne poukázal, že žalobca o invalidný výsluhový dôchodok v dôsledku poškodenia zdravia počas trvania vojenskej služby nepožiadaval.

53. Z dôvodov vyššie uvedených kasačný súd napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 462 ods. 1 a v spojení s § 440 ods. 1 písm. g/ SSP zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

54. Pre posúdenie zákonnosti postupu a rozhodnutia správneho orgánu je nevyhnutné, aby súd vychádzal z administratívneho spisu žalovaného správneho orgánu. V ďalšom konaní bude povinnosťou krajského súdu opätovne sa vecou dôsledne zaoberať. Úlohou správneho súdu bude vyzvať žalobcu na predloženie listinných dokladov o poslednom (najvyššom) dosiahnutom vzdelaní a predložiť prvú lekársku správu posudkového lekára sociálneho poistenia, ktorá bola prílohou rozhodnutia o priznaní invalidného dôchodku (v prípade, ak žalobca takouto listinou nedisponuje, správny súd vyžiada posudkový spis žalobcu od príslušnej pobočky Sociálnej poisťovne); vec prejednať po vykonanom dokazovaní dôsledným oboznámením sa s obsahom listín vrátane duplicitných čestných vyhlásení svedkov na vec sa vzťahujúcich. Súd má pri preskúmaní rozhodnutia správneho orgánu nielen oprávnenie, ale najmä povinnosť poznať všetky skutočnosti vyplývajúce z administratívneho spisu, pretože zákonnosť žalobou napadnutého rozhodnutia alebo postupu správneho orgánu posudzuje z pohľadu skutkového stavu, ktorý existoval v čase vydania napadnutého rozhodnutia. Úlohou krajského súdu bude znovu posúdiť zákonnosť rozhodnutia a postupu žalovaného v spojení s rozhodnutím a postupom prvostupňového správneho orgánu vo svetle najvyšším súdom konštatovaných záverov a vo veci opätovne rozhodnúť.

55. V novom rozhodnutí vo veci rozhodne krajský súd aj o nároku na náhradu trov kasačného konania (§ 467 ods. 3 SSP).

56. Toto rozhodnutie prijal najvyšší súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 veta prvá SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.